

**UCHWAŁA NR 484/XLIX/2018
RADY MIEJSKIEJ W ŚREMIE**

z dnia 18 października 2018 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na
2019 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432), art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, 1490, 1669) Rada Miejska w Śremie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się "Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Śremu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Sarnowska

Załącznik do Uchwały Nr
484/XLIX/2018
Rady Miejskiej w Śremie
z dnia 18 października 2018 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2019 ROK

ŚREM

I. Wprowadzenie

II. Sytuacja epidemiologiczna narkomanii w Polsce

III. Zasoby w gminie Śrem

IV. Cele programu

1. Cel główny.
2. Cele szczegółowe.

V. Odbiorcy programu

VI. Zadania programu

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

VII. Podmioty współpracujące przy realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

VIII. Sposoby realizacji zadań

IX. Zasady finansowania programu oraz sposób realizacji jego zadań

X. Monitorowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

XI. Sprawozdanie

I. Wprowadzenie

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy Śrem.

Art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii stanowi, iż prowadzenie przez gminę działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii odbywa się poprzez następujące zadania:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Program jest realizacją zadań samorządu lokalnego oraz wpisuje się w politykę państwa zawartą w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020.

II. Sytuacja epidemiologiczna narkomanii w Polsce

Pod pojęciem używania narkotyków rozumie się stosowanie w celach innych niż medyczne różnorodnych środków farmakologicznych czynnych, zakazanych przez prawo międzynarodowe. Używanie narkotyków jest nielegalne i często ukrywane, trudno jest ocenić rozmiar występowania tego zjawiska oraz związanych z nim niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych. Pomimo tych trudności oczywiste jest, że narkotyki są przyczyną istotnego obciążenia chorobami, a ich konsumpcja rośnie w wielu krajach, w tym również w Polsce.

Wiosną 2015 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Badania ESPAD podjęto w 1995 r. z inicjatywy Co - operation Group to Combat Drug Abuse and Illicit Trafficking in Drugs (Pompidou Group) działającej przy Radzie Europy. Celem badania był przede

wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ulokowanych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży. Wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, szczególnie alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 25,0% młodszych uczniów i 43,0% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych wśród uczniów gimnazjów jest LSD lub inne halucynogeny (5,5%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu amfetamina (7,1%). Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów używa tego środka ponad 19,2% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 31,5%.

W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 10,3% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15,4% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu. Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Do problemowych użytkowników przetworów konopi zidentyfikowanych przy pomocy testu przesiewowego zaliczyć można 7,0% gimnazjalistów oraz 7,6% uczniów ze starszej kohorty.

Rozpowszechnienie używania „dopalaczy” jest niższe niż przetworów konopi. Wśród gimnazjalistów 10,3%, a wśród starszych uczniów 12,6% używało kiedykolwiek tych substancji. Odsetek gimnazjalistów, którzy sięgali po „dopalacze” w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wyniósł 4,3%. W starszej kohorcie takich uczniów było 3,0%. Używanie „dopalaczy” jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Uwagę zwraca wysoki poziom dostępności napojów alkoholowych przejawiający się w ocenach respondentów. Na tym tle dostępność substancji nielegalnych jest oceniana niżej. Spośród substancji nielegalnych najwyżej oceniana jest dostępność przetworów konopi.

Badani narażeni są przede wszystkim na oferty napojów alkoholowych, spośród substancji nielegalnych uczniom najczęściej proponowane są przetwory konopi oraz alkohol produkowany nielegalnie domowym sposobem. Większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. O stopniu ryzyka, według ocen respondentów, decyduje bardziej nasilenie używania, niż rodzaj substancji. Oczekiwania wobec alkoholu oraz marihuany i haszyszu formułowane przez młodzież szkolną odwołują się w większym stopniu do pozytywnych konsekwencji niż ewentualnych szkód. Porównanie wyników

badania z 2015 r. z wynikami badań zrealizowanych w 2011 r. w zakresie picia alkoholu przez młodzież wykazało kontynuację trendu spadkowego. Trochę inaczej rzecz się ma z substancjami nielegalnymi. Wskaźniki używania przetworów konopi w 2015 r. w starszej kohorcie wzrosły podobnie jak w poprzednim czterolecu, natomiast w młodszej kohorcie wzrost uległ zahamowaniu. Inne wskaźniki problemu marihuany i haszyszu, takie jak oferty tych substancji, czy zasięg używania ich w otoczeniu badanych wykazują podobne tendencje jak rozpowszechnienie używania. W młodszej grupie w 2015 r. zaznaczył się lekki spadek, zaś w starszej stabilizacja. Potwierdza to tezę o zahamowaniu trendu wzrostowego problemu przetworów konopi wśród piętnasto-szesnastolatków oraz przynajmniej zmniejszenie tempa wzrostu w starszej kohorcie.

W obszarze oceny ryzyka związanego z używaniem substancji obserwowaliśmy spadek odsetków badanych przypisujących używaniu marihuany lub haszyszu duże ryzyko. Ten niekorzystny trend w 2015 r. uległ zahamowaniu. Odsetki przypisujących duże ryzyko regularnemu używaniu przetworów konopi nawet wzrosły. Co do dostępności poszczególnych substancji innych niż alkohol, w 2007 r. obserwowaliśmy załamanie trendu wzrostowego trwającego od początku badań ESPAD. Odsetki cen dostępności substancji jako bardzo łatwej w 2007 r. spadły. W 2011 roku odnotowano wzrost, kontynuowany w 2015 r. w starszej grupie i zahamowany w młodszej. W obszarze oceny ryzyka związanego z używaniem substancji obserwujemy spadek odsetków badanych przypisujących używaniu substancji duże ryzyko. Dotyczy to szczególnie substancji nielegalnych, a zwłaszcza przetworów konopi. Porównania wyników badania z 2007 r. opatrzyć trzeba zastrzeżeniem wynikającym ze znacznych modyfikacji kwestionariusza. Rozpowszechnienie używania „dopalaczy” w 2015 r. nie uległo zmianie w stosunku do 2011 r.

III. Zasoby w gminie Śrem

W 2017 roku gminę Śrem zamieszkiwało 41.203 mieszkańców (dane z 31.12.2017 r.). Struktura demograficzna gminy Śrem przedstawiała się następująco:

- kobiety stanowiły grupę 21.311 osób, mężczyźni 19.892 osób,
- dzieci i młodzież w wieku do 18 roku życia stanowili grupę 8 211 osób w tym 4 240 mężczyzn i 3 971 kobiet.

W 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Śremie było zarejestrowanych 369 osób bezrobotnych, będących mieszkańcami gminy Śrem. W grupie osób bezrobotnych było:

- 234 kobiet,

- 51 osób w wieku do 25 roku życia,
- 104 osoby w wieku powyżej 50 roku życia,
- 152 osoby długotrwale bezrobotne,
- 63 osoby niepełnosprawne,
- 82 osoby pobierające zasiłki dla bezrobotnych.

W 2017 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Śremie skorzystało 840 rodzin, w tym 1.934 osób. Ze świadczeń pieniężnych skorzystało 566 rodzin, w tym 1.375 osób i świadczeń niepieniężnych 652 rodziny, w tym 1.585 osób. Liczba rodzin objętych wsparciem ze względu na:

- niepełnosprawność – 459 rodzin,
- długotrwałą lub ciężką chorobę – 395 rodzin,
- bezrobocie – 183 rodziny,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 129 rodzin,
- alkoholizm – 101 rodzin.

Na terenie gminy Śrem działa Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień przyjmująca pacjentów bez ograniczeń wiekowych, oferująca pomoc w zakresie:

1) dla osób i rodzin z problemem alkoholowym:

- poradnictwo,
- psychoterapia grupowa i indywidualna;

2) dla osób uzależnionych utrzymujących abstynencję:

- grupy wsparcia/edukacyjne,
- grupy zapobiegania nawrotom,
- warsztaty rozwoju osobistego;

3) dla osób z problemem narkotykowym:

- poradnictwo,
- psychoterapia indywidualna;

4) dla rodzin osób z problemem narkotykowym:

- poradnictwo,
- grupy wsparcia/edukacyjne;

5) dla wszystkich klientów/pacjentów poradni:

- współpraca z miejscowym systemem pomocy społecznej;

6) w placówce istnieje możliwość konsultacji z:

- lekarzem psychiatrą,
- pracownikiem socjalnym;

7) placówka wystawia skierowania do oddziałów detoksykacyjnych i ośrodków rehabilitacyjnych.

W 2017 roku w ramach działania Przychodni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień:

- udzielono 34 porady dla rodziców dzieci eksperymentującej w ramach programu psychoterapii dla rodziców,
- odbyło się 21 konsultacji dla młodzieży eksperymentującej w ramach programu psychoterapii dla młodzieży
- udzielono 121 indywidualnych porad psychologicznych i lekarskich dla osób uzależnionych od narkotyków i współuzależnionych ponad limit NFZ,
- odbyły się 32 spotkania, w których uczestniczyły 32 osoby w ramach grupowego programu dla osób uzależnionych oraz 16 spotkań, w których uczestniczyło 19 osób w ramach grupowego programu dla osób współuzależnionych

W 2017 roku w ramach działalności instytucji streetworkera objęto pomocą 35 dzieci, z którymi prowadzona była indywidualna praca dostosowana do potrzeb podopiecznych.

IV. Cele programu

1. Cel główny:

Ograniczenie skali zjawiska narkomanii na terenie gminy Śrem

2. Cele szczegółowe:

- a) prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej jako alternatywy dla zachowań ryzykownych,
- b) wzrost poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy,
- c) zwiększenie dostępu do systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zagrożonym uzależnieniem oraz członkom ich rodzin.

V. Odbiorcy programu

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich grup społecznych związanych z problemem narkomanii, bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia.

VI. Zadania programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:

- a) finansowanie/ dofinansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych,
- b) współpraca z placówkami leczenia uzależnień, z których korzystają mieszkańcy gminy Śrem.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej:

- a) finansowanie punktu konsultacyjnego, w którym odbywa się poradnictwo dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- b) prowadzenie instytucji streetworkera dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem w tym dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniem.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- a) realizacja i finansowanie programów, warsztatów i kampanii profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, zgodnie z programami profilaktyki przygotowanymi w szkołach prowadzonych przez gminę Śrem, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na podstawie diagnozy przeprowadzonej zgodnie z przepisami prawa,
- b) organizacja i finansowanie spotkań oraz wyjazdów profilaktycznych będących integralną częścią realizowanych całorocznych programów profilaktycznych,
- c) finansowanie szkoleń, konferencji, seminariów i kursów specjalistycznych dla przedstawicieli różnych grup zawodowych w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień oraz wdrażania skutecznych strategii profilaktycznych,
- d) wspieranie szkół i placówek oświatowych oraz placówek socjoterapeutycznych i opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem narkomanii.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- a) wspieranie działań służących rozwiązywaniu problemów narkomanii podejmowanych przez organizacje pozarządowe oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- b) wspieranie podmiotów fizycznych, których działalność służy rozwiązywaniu problemów uzależnień,
- c) wspieranie instytucji, których działalność służy rozwiązywaniu problemów uzależnień, w szczególności poprzez: doposażenie sprzętowe, organizowanie i finansowanie imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia.

5. Przeprowadzenie diagnozy dotyczącej problemów uzależnienia od alkoholu oraz i innych substancji psychoaktywnych w gminie Śrem.

VII. Podmioty współpracujące przy realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

- a) Ośrodek Pomocy Społecznej w Śremie,
- b) szkoły i inne placówki oświatowe,
- c) Powiatowa Komenda Policji w Śremie,
- d) Straż Miejska w Śremie,
- e) organizacje pozarządowe,
- f) inne instytucje współpracujące przy realizacji zadań z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

VIII. Sposoby realizacji zadań

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Miejski w Śremie.

Zadania realizowane są poprzez:

- a) zlecenie zadań jednostkom organizacyjnym gminy Śrem,
- b) zakupy i zlecenia zewnętrzne.

W przypadku potrzeby realizacji zadania przez organizację pozarządową, zostanie ono zlecone w formie konkursu ofert w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

IX. Zasady finansowania programu oraz sposób realizacji jego zadań

Źródłem finansowania zadań gminnego programu przeciwdziałania narkomanii są środki finansowe budżetu gminy. Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków opracowany na dany rok,

zgodny z budżetem gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii.

X. Monitorowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

- zbieranie danych statystycznych dotyczących problemów narkomanii,
- gromadzenia danych o miejscach i formach pomocy dla osób z problemem narkomanii na terenie gminy Śrem,
- wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy,
- gromadzenie sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- prowadzenia kontroli powierzonych zadań zgodnie z planem kontroli na dany rok oraz według potrzeb związanych z realizowanym zadaniem,
- dokonania oceny realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

XI. Sprawozdanie

Raport z wykonania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, przedkładany jest Radzie Miejskiej w Śremie, w terminie do dnia 31 marca 2020 r.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Sarnowska

Uzasadnienie
UCHWAŁY NR 484/XLIX/2018
RADY MIEJSKIEJ W ŚREMIE
z dnia 18 października 2018 r.
w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na
2019 rok

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę, jako zadanie własne, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów z zakresu narkomanii.

Zgodnie z ustawą realizacja zadania winna być prowadzona w postaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, określając zakres działań, które będą realizowane na terenie gminy, aby skutecznie prowadzić przede wszystkim profilaktykę w zakresie przeciwdziałania narkomanii wśród mieszkańców gminy oraz starać się rozwiązywać problemy wynikające z zażywania narkotyków.

W 2013 roku została opracowana Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych w gminie Śrem, którego wykonawcą było Studio Diagnozy i Profilaktyki z Krakowa.

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Śrem wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

W Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii zostały zdefiniowane najważniejsze problemy dotyczące uzależnienia od narkotyków oraz wskazane zadania, których zrealizowanie przyczyni się do osiągnięcia celu głównego programu, jakim jest ograniczenie zjawiska narkomanii na terenie gminy Śrem.

Wobec powyższego podjęcie uchwały należy uznać za uzasadnione.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Sarnowska